

Manifestació d'estudiants al centre de Teheran, el 12 de juliol de 1999, en protesta pel tancament d'un diari reformista. Quan hi ha protestes Khatami sempre ha mirat de calmar els ànims i de recomanar a la gent que es presenti a les eleccions i que hi participi de ple.

Els iranians deixen el passat enrere

L'Iran té el dia 18 les eleccions més importants des de la revolució islàmica del 1979. El país ha canviat de tal manera que, als seus guies, no els toca més remei que acceptar-ho, ni que sigui molt a poc a poc. Aquests comicis en podrien ser l'escenificació més clara.

Res ni nigu no pot substituir l'ayatol·là Khomeini. Els sectors conservadors iranians, tot i que ho saben, omplen el país amb fotos del líder de la revolució i líder suprem al costat del seu substitut, Alí Khamenei. Però la societat iraniana cada dia s'empassa menys la identificació del relleu amb el mestre. En aquests vint-i-un anys els iranians han canviat molt i ja no accepten que s'apliqui ara allò que havien acollit amb l'eufòria de la revolució. Cal tenir en compte que la majoria de

la població no havia nascut, quan Khomeini va arribar victoriós a Teheran.

El primer toc d'atenció del poble als clergues musulmans que controlen el país es va sentir el 23 de maig de 1997, quan el reformador Mohàmmad Khatami va ser elegit president pel 70% dels vots, en lloc de l'ultraconservador Alí Akbar Nateq Nouri. El segon van ser les eleccions municipals del febrer del 1999, que també van impulsar els amics de Khatami. I finalment la tercera batallada que hauria d'a-

nunciar els canvis són les eleccions del Majlis (Parlament) del dia 18 de febrer d'enguany, que, com tot sembla indicar, acabaran de donar el suport imprescindible a Khatami perquè pugui dur a terme les reformes promeses.

Fins ara el president iranià no ha tingut més opció que la d'actuar com si es trobés a l'oposició, en vist dels sectors ultraconservadors que controlen el país, començant pel líder suprem, Khamenei, i seguint per les forces de seguretat, el poder judicial i el Parlament ma-

teix, que li ha vetat totes les iniciatives modernitzadores.

Tot i així, Khatami ha pogut fer petites grans passes, com l'obertura cultural i una certa llibertat de premsa (encara que es mantingui la censura posterior). Aquesta mínima alenada d'aire fresc de Khatami ha estat contrarestada pels conservadors amb la persecució sistemàtica de tot diari que gosi tractar de temes tabú, com la pena de mort. Amb aquesta excusa els tribunals religiosos han empresonat directors i periodistes que, alhora, són polítics del sector reformador. Però això només ha servit perquè la població es manifesti encara amb més força contra la repressió, com va passar en les grans manifestacions de principi de l'estiu passat. A més, amb prou feines si es tanca un diari que ja n'apareix un altre. Vint diaris d'àmbit nacional demostren que hi ha una gran avidesa d'informació, especialment escrita, que té molta més credibilitat que no pas la ràdio i la televisió, totalment controlades pels sectors reaccionaris del règim.

La dreta sempre unida. Per molt allunyat que ens sembli el règim islàmic, també s'hi reproduïxen fenòmens electorals similars als d'aquí. En principi hi ha dos blocs que competeixen per veure qui aconsegueix més escons al Parlament, el que en podríem dir la dreta (conservadors) i l'esquerra (moderats/reformadors), i com passa sovint, els primers van molt més units que no pas els segons.

L'Associació del Clergat Combatent (JRM) encapçala la llista dels quinze grups que formen el bloc conservador, anomenats Seguidors de la Línia de l'Imam i del Líder. A més de tenir el suport de l'actual líder religiós, també tenen sota control l'exèrcit, la policia, una bona part del poder judicial i els basars, les importants i en part corruptes fundacions de beneficència i tots els cossos paramilitars. En el Parlament anterior controlaven 120 dels 270 parlamentaris, cosa que els donava una comoda majoria que solia tenir el suport dels independents i que només era qüestionada pels 70 diputats reformadors.

Durant la campanya, que dura set dies justos i que s'acaba dos dies abans de les eleccions, els conservadors han insistit en les qüestions econòmiques, perquè, com ha dit el portaveu d'aquest grup, Mo-hàmmad-Reza Bahonar, "la gent no s'interessa per les disputes polítiques". La seva línia és d'avançar en l'economia de mercat, però d'una manera molt i molt lenta. Dirigits d'aquest conglomerat reconeixen que, tot i la seva fortalesa interna, probablement no podran superar els reformistes, que hi quedaran empatats, i que seran els independents que decidiran.

Per combatre el domini que fins ara han tingut els conservadors i fonamentalistes al Parlament, els reformistes s'han agrupat en el Front 2-Khordad (data, segons el calendari persa, en què Khatami va guanyar les eleccions a la presidència l'any 97). Es tracta d'un magma polític de grups que volen girar la truita, i on tant hi ha liberals a l'estil occidental com clergues d'esquerra, centristes, nacionalistes perses i radicals que volen desmantellar el sistema islàmic i les seves institucions. N'és el principal partit el Front de Participació de l'Iran Islàmic (IIPF), dirigit pel germà de Khatami, Reza, i que fins i tot té el suport del germà de Khomeini, Hadi. Molts dels seus membres són herois del començament de la revolució.

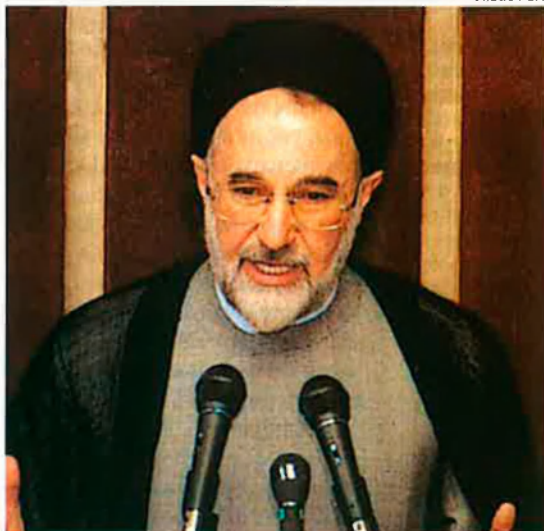
Tots aquests grups es diuen autors del programa reformista de Khatami, i bé que poden fer-ho, perquè és ple d'expressions que donen peu a interpretacions diferents.

Rafsandjani, ambigu. Aquesta diversitat dels reformistes ha viscut moments de gran tensió amb l'aparició en el joc electoral de l'ex-president Alí Akbar Haixemi Rafsandjani, un centrista que ha jugat a totes dues bandes. Per un sector dels reformadors, Rafsandjani és un fre a les reformes de Khatami, i només vol preservar les corrupteles i privilegis dels conservadors. Però, pel sector més de centre dels reformistes, l'ex-president és un home de consens que pot ajudar a fer la transició del rè-

ARXIU / EFE

ARXIU / EFE

ARXIU / EFE

De dalt a baix: Alí Khamenei, successor de Khomeini i líder espiritual del país; Mohàmmad Khatami, president de la República Islàmica de l'Iran; Abdul-là Nuri, ex-ministre de l'interior i aliat de Khatami.

Iranianes mirant cartells electorals de les eleccions municipals del 18 de febrer de 1999. Les dones han estat capitals en les successives victòries del sector reformista.

gim sense dividir el país. En aquest grup hi ha l'ex-batlle de Teheran, Gholamhossein Karbastxi, empresonat per motius polítics i alliberat per intercessió de Rafsandjani.

Per la seva banda, els conservadors no veuen malament Rafsandjani. Consideren que és una persona amb molt de poder, que mentre va ser president no els va fer canviar i que ara els podria ajudar a salvar els mobles en cas d'una desfeta electoral.

Rafsandjani va aparèixer en el moment que l'estrella dels reformistes, l'ex-ministre de l'interior Abdul-là Nuri, fou condemnat a presó per blasfèmia. El judici de Nuri es va convertir en un *boom-rang* per als conservadors, perquè l'home va aprofitar que es defensava a si mateix per fer dures crítiques contra el clergat reaccionari,

un acte fins aleshores tabú. Més tard, aquest discurs es va editar i s'ha convertit en un *best seller* i en una mena de manifest dels reformistes. En aquest punt de tensió, no es pot pas descartar que, com diuen alguns analistes, Khatamei i Khatami s'haguessin posat d'acord per acceptar un polític de pes com Rafsandjani perquè presidís el Parlament.

Reformes lentes. Entre conservadors i reformistes hi ha 6.083 candidats per als 290 escons de la cambra (s'han afegit 20 més per a aquestes eleccions). Se n'hi havien inscrits més, però el Consell Guardià, controlat pels conservadors i encarregat de vetar els candidats, va suprimir-ne 576 perquè no acreditaven una lleialtat suficient als principis de l'is-

lam. La majoria pertanyien al sector reformista. Així i tot, els portaveus d'aquest grup consideren que tenen prou candidats inscrits per a guanyar les eleccions. Tenint en compte que els seus puntals són els joves i les dones, que formen la majoria de la població, i que és possible votar a partir dels setze anys, aquesta esperança no és gens mancada de fonament.

Però encara que Khatami guanyi, les reformes no vindran pas d'un dia per altre. Tindran un suport fort, però seran lentes. Encara que no tant com per defraudar els seguidors de Khatami, aformats de canvis. Això repercutirà en la política exterior iraniana, cosa que les empreses petrolieres dels EUA esperen amb candeletes, i amb enveja de les europes, que se'ls han avançat fa uns quants mesos. Si les coses van a bon ritme, no es pot descartar que abans d'acabar la seva carrera a la Casa Blanca, Clinton vulgui fer un *sprint* per posar la cirereta al seu mandat amb una encaixada de mans amb Khatami.

De totes maneres, qui tindrà més feina a partir d'ara serà Khatami, perquè se li haurà acabat el període de gràcia que li donaven els seguidors, convençuts que no podia fer res més per manca de poder dins el Parlament. Si ara triomfa, haurà de fer canvis i, si perd, no podrà impedir que la societat exigeixi els canvis des del carrer.

Oriol Cortacans

11 estacions d'esquí. 520 km de pistes. 633 canons d'innivació. 500 monitors. 2.800 hectàrees esquiables. 70.000 viatgers/hora de capacitat. 72 remontadors. 22.000 places d'allotjament.

Estacions d'esquí alpí: Baqueira-Beret, Boí Taüll, Espot Esquí, Port-Ainé, Port del Comte, Tavascan.
Estacions d'esquí nòrdic: Aransa, Bonabé, Lles, Sant Joan de l'Erm, Tavascan, Tuixent.

ESQUÍ ALPÍ / ESQUÍ NÒRDIC / TRAVESSA / HELIESQUÍ / SURF / TRINEUS / RAQUETES / ALA DE PENDENT